

İksad Yayınevi-2017
ISBN-978-605-9885-21-8

ÜLUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

ÖZET KİTABI

Edtör
Kaldygul ADILBEKOVA

İKTİSADİ KALKINMA VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ

“paglaş tıkça büyüyoruz, büyüdükçe paglaşıyoruz”

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

**19-22 Ağustos 2017
GAZİANTEP**

KONGRE ÖZET KİTABI

Editör

Kaldygül ADİLBEKOVA

Institution Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publisher: 2014/31220)

Gölbaşı / ADIYAMAN - TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org

www.iksadkongre.org

Kitabın tüm hakları İksad Yayınevi'ne

İksad Publications - 2017©

ISBN -978-605-9885-21-8

KONGRE KÜNYESİ

KONGRENİN ADI

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

KATILIM TÜRÜ

Çağrılı ve Davetli

TARİHİ VE YERİ

19-22 Ağustos 2017 - GAZİANTEP

ORGANİZATÖR

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KATILIMCI KURUM

Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi

KONGRE BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK

GENEL KOORDİNATÖR

Kaldygül ADİLBEKOVA

KOORDİNATÖRLER

Ahmad Awad RASLAN

Erdem HİLAL

KONGRE BİLİM KURULU

Dr. Alma T. AKAJANOVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Alia R. MASALİMOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Alma T. AKAJANOVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Amanbay MOLDİBAEV	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Ahmet KULAŞ	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Armağan KONAK	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Anatoliy LOGİNOV	Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi
Dr. A.S. KİDİRŞAYEV	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA	Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü
Dr. Bahit KULBAEVA	S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi
Dr. Bakıt OSPANOVA	H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniv.
Dr. Bayram BOLAT	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA	K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi
Dr. B.K.ZAYADAN	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Botagul TURGUNBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Caner KARAVİT	Mimar Sinan Üniversitesi
Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. D.K.TÖLEGENOVA	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. Dursun KÖSE	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Elvan YALÇINKAYA	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Fethi DEMİR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Gulmira ABDİRASULOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Gulşat ŞUGAYEVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. G.I. ERNAZAROVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. İsaevna URKİMBAEVA	Abılay Han Uluslararası İlişkiler Üniversitesi
Dr. Kalemkas KALİBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Karlıgash BAYTANASOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. K.A.TLEUBERGENOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kemal EROL	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kenan İLARSLAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kulaş MAMİROVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Mahabbat OSPANBAEVA	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Maha Hamdan ALANAZİ	Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü
Dr. Malik YILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR	Kırgızistan Elaralık Üniversitesi
Dr. Maira ESİMBOLOVA	Kazakistan Narkhoz Üniversitesi
Dr. Maira MURZAHMEDOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Mehmet Recep TAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Metin KOPAR	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Mustafa METE	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Mustafa TALAS	Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL	Erciyes Üniversitesi
Dr. Han Nadejda	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi
Dr. Osman Kubilay GÜL	Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. P.S. PANKOV	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Rustem KOZBAGAROV	M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi
Dr. Sarash KONYRBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Salima N. KAİRJANOVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. Şara MAJITAYEVA	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi
Dr. Vecihi SÖNMEZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Vera ABRAMENKOVA	Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü
Dr. Yang ZİTONG	Wuhan Üniversitesi
Dr. Zeynullina AYMAN	S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi
Dr. Zharkyn BALTABAEVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Zongxian FENG	Xi'an Jiatong Üniversitesi

Institution Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Pubicator: 2014/31220)

Gölbaşı / ADIYAMAN - TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreikساد@gmail.com

www.ikساد.org

www.ikسادkongre.org

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ PROGRAMI

19/08/2017

Kayıt: 08:30-09:00

AÇILIŞ KONUŞMASI

Mustafa Latif EMEK
İksad Başkanı

HALİL İNALCIK SALONU

OTURUM-I

Oturum Başkanı : **DOÇ. DR. NURİ KAVAK**

09.10-09.30	Dr. Süreyya YİĞİT (KONUŞMA)	PANEL: WHERE AND WHAT IS CENTRAL ASIA
09.40-09.55	Yrd. Doç. Dr. Gonca SUTAY	I. ve II. HAÇLI SEFERLERİ DÖNEMİNDE ANTEP VE ÇEVRESİ
09.55-10.10	Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA	YABANCI SEYYAHLARIN GÖZÜYLE ERZURUM VE ERZURUM EVLERİ
10.10-10.25	Doç. Dr. Nuri KAVAK	KAZAK AKINCILARIN KARADENİZ'DEKİ YAĞMA FAALİYETLERİ (XVII. YÜZYIL)
10.25-10.40	Arş. Gör. Buket ÇELİK	OSMANLI'DA KİŞİ İSİMLERİ, UNVANLARI VE LAKAPLARI: SİVAS EYALETİ ÖRNEĞİ (1750-1753)
10.40-10.55	Arş. Gör. Muammer ÖZDEMİR	İNANCIN BİR YANSIMASI OLARAK TARİH ÖNCESİ MAĞARA RESİMLERİ
	10.55-11.15 ARA	
11.15-11.30	Yrd. Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ	TARİKAT, TEKKE, ZAVİYE VE TÜRBELERİN KALDIRILMASINA DAİR DEVRİM KANUNU VE UYGULAMALARI
11.30-11.45	Arş. Gör. Buket ÇELİK	ÖZELLİK ve İÇERİK BAKIMINDAN SİVAS AHKÂM DEFTERLERİ (1742-1908)
11.45 – 12.00	Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN	II. BAYEZİD'İN SELANİK'TEKİ VAKIF AKARLARI
12.00 – 12.15	Doç. Dr. Nuri KAVAK	TARHANLIK MAKAMI VE HACI GERAY'IN TARHANLIK YARLIĞI
12.15-12.30	Yrd. Doç. Dr. Hamiyet ÖZEN Arş. Gör. Büşra TOPDAĞI YAZICI	KALE SAVUNMA YAPILARINDAN TABYALI TAHKİMAT SİSTEMİNE GEÇİŞ

DİNLEYİCİLER VE ÖDÜL JÜRİSİ
Dr. Gülbeyaz ÜNLÜER
Arş. Gör. Dr. Serdar NERSE
Arş. Gör. Buket ÇELİK
Doç. Dr. Sevdâ Mutlu
Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDOĞDU
Yrd. Doç. Dr. Zübeyde SÜLLÜ
Funda BUGAN

12.30 – 13.30 : Öğle Yemeği

HALİL İNALCIK SALONU

OTURUM-II

Oturum Başkanı : **DOÇ. DR. SEVDA MUTLU**

13.30-13.45	Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA	XIX. YÜZYILDA DÜĞÜNLERDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR VE OSMANLI DEVLETİ'NİN ALMAYA ÇALIŞTIĞI TEDBİRLER
13.45 – 14.00	Arş. Gör. Dr. Serdar NERSE	BATMAN'DA SUÇ MAĞDURİYETİ KORKUSU VE RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
14.00 – 14.15	Arş. Gör. Canan Özkılıç CEBECİ	OSMANLI DÜŞÜNCE TARİHÇİLİĞİNDE BİLGİSAYAR METOTLARININ KLAVUZLUĞU
14.15 – 14.30	Arş. Gör. Muammer ÖZDEMİR	MANA TABU TOTEM BAĞLAMINDA TARİH ÖNCESİ İNSANLARDA İNANÇ ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER
14.30 – 14.45	Doç. Dr. Sevda Mutlu	CHP TEK PARTİ DÖNEMİ UYGULAMALARINDAN "DİLEK SİSTEMİ"
14.45– 15.00	Arş. Gör. Dr. Serdar NERSE	SUÇ KORKUSU VE KOMŞULUK İLİŞKİLERİNDE DÖNÜŞÜM
15.00-15.15	Yrd. Doç. Dr. Zübeyde SÜLLÜ	İLETİŞİMİN VE İLETİŞİM ARAÇLARININ TARİHSEL KÖKENLERİ

DİNLEYİCİLER VE ÖDÜL JÜRİSİ
Yrd. Doç. Dr. Gonca SUTAY
Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN
Bahar ÖZSOY
Arş. Gör. Funda ARSLAN BİLGİN
Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA
Yrd. Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ
Gülderen İPEK

15.15 – 15.30 : ARA

HALİL İNALCIK SALONU

OTURUM-III

Oturum Başkanı : **DOÇ. DR. FATMA SEVİNÇ ERBAŞI**

15.30-15.45	Dr. Gülbeyaz ÜNLÜER	SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KÜLTÜR ÖĞRETİMİNDE TÜRKÜLERDEN YARARLANMA
15.45 – 16.00	Doç. Dr. Fatma SEVİNÇ-ERBAŞI	KARGAMIŞ ORTOSTATLARINDAKİ KANATLI TANRIÇANIN MUKAYESELİ BİR DEĞERLENDİRMESİ
16.00 – 16.15	Funda BUGAN	DİVAN ŞİİRİNDEKİ GİZEMLİ KADIN KARAKTERİ
16.15 – 16.30	Arş. Gör. Funda ARSLAN BİLGİN	AHMET MİDHAT EFENDİ VE TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ
16.30-16.40 ARA		
16.40-16.55	Dr. Gülbeyaz ÜNLÜER	SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MİSAFİRPERVERLİK DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA ATASÖZLERİNİN KULLANIMI
16.55-17.10	Doç. Dr. Sevda Mutlu	ATATÜRK'ÜN MECLİS AÇILIŞ KONUŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ
17.10-17.25	Bahar ÖZSOY	ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE AKTÖRLER VE SORUN ÇÖZME KAPASİTELERİ: AZERBAJCAN DAĞLIK KARABAĞ ÖRNEĞİ
17.25-17.40	Yrd. Doç. Dr. Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU DR. Süreyya YİĞİT	FORMS OF IDENTITY AND POST SOVIET DYNAMICS IN CENTRAL ASIA
17.40-17.55	Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDOĞDU	NİĞDE SANCAĞI ÖRNEĞİNDE TIMAR TEVCİHLERİ
17.55-18.10	Yrd. Doç. Dr. Zübeyde SÜLLÜ	TÜRKİYE'DE SİYASAL İLETİŞİMİN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR KISA BİR DEĞERLENDİRME
18.10-18.25	Gülderen İPEK	TÜRKİYE'DE HALKLA İLİŞKİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ
18.25-18.40	Arş. Gör. Funda ARSLAN BİLGİN	ZİYA GÖKALP VE BATI ALGISI

DİNLEYİCİLER VE ÖDÜL JÜRİSİ
Doç. Dr. Nuri KAVAK
Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN
Arş. Gör. Büşra TOPDAĞI YAZICI
Yrd. Doç. Dr. Gonca SUTAY
Arş. Gör. Muammer ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA
Arş. Gör. Canan Özkılıç CEBECİ

- Tüm katılımcıların kayıt işlemleri 19/08/2017 tarihinde 08:00-08:45 saatleri arasında yapılacaktır
- Dinleyici katılımı zorunludur

FOTOĞRAF GALERİSİ

ÖNSÖZ

Değerli bilim insanları

Kuruluşundan bugüne kadar sosyal ve bilimsel etik çizgisinden taviz vermeyen İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda çalıştay, sempozyum ve konferanslar düzenlemekte; bir çok kalkınma ve sosyal araştırma projelerini başarıyla yürütmektedir. Ancak bugün ilkinizi düzenlediğimiz “Uluslararası Tarih ve Kültür Kongresi” bizlerin gönlünde çok aziz bir yere sahip. Bildiğiniz üzere tarih, insanlığın sahip olduğu değerler ve yaşanmışlıklar manzumesi olarak geçmişten aktarılarak süregelen, yaşayan ve geleceğe ışık tutan bir bilim dalıdır. İyi bir geleceğin inşasının ancak geçmişin kodlarının çok iyi okunması ile mümkün olacağına dair güçlü kanaat aslında dünyanın hemen her noktasında artık sağlam bir olgu haline almıştır. Üzerinde yaşadığımız coğrafyada bugün gerçekleşen hadiseler, bizleri her ne kadar zaman zaman şaşırtsa da sentez ve öngörü gücü yüksek olan tarihçiler için beklediklerinden fazlası değildir aslında. Bugün ilkinizi düzenlediğimiz Uluslararası Tarih ve Kültür Kongresi’nin araştırmacılar ve akademisyenlere gelecekte entellektüel – kurumsal bir tartışma platformu oluşturmasını arzu etmekteyim. Kongrenin düzenlenmesinde ve yürütülmesinde emeği geçen İKSAD Bilim Kurulu Başkanı sayın Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK başta olmak üzere genel koordinatörler sayın Kaldygül ADİLBEKOVA, Erdem Hilal ve Ahmad RASLAN’a; davetli konuşmacılarımız sayın Dr. Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU ve Dr. Süreyya YİĞİT beylere; değerli oturum başkanlarımıza; çok değerli çalışmalarını ile kongremize iştirak eden akademisyenlere ve bu değerli çalışmalarla bizleri buluşturan İKSAD Bilim Kurulu Üyelerine yürekten teşekkür eder, en derin saygılarımı sunarım.

Mustafa Latif EMEK
İKSAD Başkanı

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
KONGRE PROGRAMI	iii
FOTOĞRAF GALERİSİ	iv
BAŞKANIN MESAJI	v
İÇİNDEKİLER	vi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Ayşe YANARDAĞ <i>TARİKAT, TEKKE, ZAVİYE VE TÜRBELERİN KALDIRILMASINA DAİR DEVRİM KANUNU VE UYGULAMALARI</i>	12
Buket ÇELİK <i>ÖZELLİK ve İÇERİK BAKIMINDAN SİVAS AHKÂM DEFTERLERİ (1742-1908)</i>	13
Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU & Süreyya YİĞİT <i>KİMLİK ŞEKİLLERİ: ORTA ASYA'NIN POST-SOVYET DİNAMİKLERİ</i>	14
Buket ÇELİK <i>OSMANLI'DA KİŞİ İSİMLERİ, UNVANLARI VE LAKAPLARI: SİVAS EYALETİ ÖRNEĞİ (1750-1753)</i>	15
Fatma SEVİNÇ ERBAŞI <i>KARGAMIŞ ORTOSTATLARINDAKİ KANATLI TANRIÇANIN MUKAYESELİ BİR DEĞERLENDİRMESİ</i>	16
Bahar ÖZSOY <i>ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE AKTÖRLER VE SORUN ÇÖZME KAPASİTELERİ: AZERBAYCAN DAĞLIK KARABAĞ ÖRNEĞİ</i>	17
Hamiyet ÖZEN & Büşra TOPDAĞI YAZICI <i>KALE SAVUNMA YAPILARINDAN TABYALI TAHKİMAT SİSTEMİNE GEÇİŞ</i>	18
Funda BUGAN <i>DİVAN ŞİİRİNDEKİ GİZEMLİ KADIN KARAKTERİ</i>	19
Gülderen İPEK <i>TÜRKİYE'DE HALKLA İLİŞKİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ</i>	21
Gonca SUTAY <i>I. ve II. HAÇLI SEFERLERİ DÖNEMİNDE ANTEP VE ÇEVRESİ</i>	22
Gülbeyaz ÜNLÜER <i>SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MİSAFİRPERVERLİK DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA ATASÖZLERİNİN KULLANIMI</i>	23
Gülbeyaz ÜNLÜER <i>SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KÜLTÜR ÖĞRETİMİNDE TÜRKÜLERDEN YARARLANMA</i>	24
İbrahim ERDOĞDU <i>NİĞDE SANCAĞI ÖRNEĞİNDE TIMAR TEVCİHLERİ</i>	25
Meryem KAÇAN ERDOĞAN <i>II. BAYEZİD'İN SELANİK'TEKİ VAKIF AKARLARI</i>	26
Muammer ÖZDEMİR <i>İNANCIN BİR YANSIMASI OLARAK TARİH ÖNCESİ MAĞARA RESİMLERİ</i>	26
Muammer ÖZDEMİR <i>MANA TABU TOTEM BAĞLAMINDA TARİH ÖNCESİ İNSANLARDA İNANÇ ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER</i>	27

Nuri KAVAK <i>KAZAK AKINCILARIN KARADENİZ'DEKİ YAĞMA FAALİYETLERİ (XVII. YÜZYIL)</i>	29
NURİ KAVAK <i>TARHANLIK MAKAMI VE HACI GERAY'IN TARHANLIK YARLIĞI</i>	30
CANAN ÖZKILIÇ CEBEÇİ <i>OSMANLI DÜŞÜNCE TARİHÇİLİĞİNDE BİLGİSAYAR METOTLARININ KLAVUZLUĞU</i>	31
SEVDA MUTLU <i>CHP TEK PARTİ DÖNEMİ UYGULAMALARINDAN "DİLEK SİSTEMİ"</i>	32
SEVDA MUTLU <i>ATATÜRK'ÜN MECLİS AÇILIŞ KONUŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ</i>	33
SERDAR NERSE <i>BATMAN'DA SUÇ MAĞDURİYETİ KORKUSU VE RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	34
SERDAR NERSE <i>SUÇ KORKUSU VE KOMŞULUK İLİŞKİLERİNDE DÖNÜŞÜM</i>	35
ZÜBEYDE SÜLLÜ <i>TÜRKİYE'DE SİYASAL İLETİŞİMİN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR KISA BİR DEĞERLENDİRME</i>	36
ZÜBEYDE SÜLLÜ <i>İLETİŞİMİN VE İLETİŞİM ARAÇLARININ TARİHSEL KÖKENLERİ</i>	37
MURATHAN KEHA <i>YABANCI SEYYAHLARIN GÖZÜYLE ERZURUM VE ERZURUM EVLERİ</i>	38
MURATHAN KEHA <i>XIX. YÜZYILDA DÜĞÜNLERDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR VE OSMANLI DEVLETİ'NİN ALMAYA ÇALIŞTIĞI TEDBİRLER</i>	39
Funda ARSLAN BİLGİN <i>ZİYA GÖKALP VE BATI ALGISİ</i>	40
Funda ARSLAN BİLGİN <i>AHMET MİDHAT EFENDİ VE TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ</i>	41

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

TARİKAT, TEKKE, ZAVİYE VE TÜRBELERİN KALDIRILMASINA DAİR DEVİRİM KANUNU VE UYGULAMALARI

Yrd. Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ

Cumhuriyet Üniversitesi, ayanardag@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

İslam tarihinde önemli bir kurum olarak İslam peygamberinin ölümünden sonraları ortaya çıkan tarikatlara İslam coğrafyasının her tarafında rastlanabilir. Tasavvuf düşüncesi ve yaşam tarzıyla birlikte gelişen tarikat mensuplarının yaşadığı yerler olan tekke ve zaviyeler buldukları coğrafyada yerli halkla iç içe yaşamışlardır. Yerli halkın inanç ve kültürlerini İslamlaştırarak kültür alış-verişinde bulunmuşlardır. Aydın kesime hitap eden medreselerin aksine, tekke ve zaviye şeyhlerinin halka yaptığı vaaz ve sohbetler halkın eğitim seviyesine uygun düşmüştür. Osmanlı Beyliği çağının en büyük devletlerinden birine dönüşürken fethedilen topraklardaki tekke ve zaviyeler kültürel alışverişle eski yerli ve dini inanışları İslamlaştırdıkları için bünyelerinde hurafeler ortaya çıkmıştır. Halka yakın oldukları için zaman zaman Osmanlı Devletinde isyanlara sebep olmuşlardır. Bununla birlikte Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda büyük hizmetler gören tekke ve zaviyeler devletin güçten düşmeye başladığı dönemlerde adli, mali, siyasi, kültürel vs tüm diğer kurumları gibi bozulmaya başlamıştır. İslahatlarla bu kurumları Osmanlı düzeltmeye çalışmıştır. Ancak Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir. Arkasından başlayan Milli Mücadele başarıyla sonuçlanmış ve 1 Kasım 1922'de Osmanlı Devleti resmen ortadan kalkmıştır. Bilinen süreçlerden geçerek yeni Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştur. Ancak, Osmanlı Devleti'nden miras kalan birçok kurum ve kuruluş yeni Türk devletine geçmiştir. Bu kurumlardan biri olan Tekke ve Zaviyeler ve bunların kendi vakıfları en çok eleştirilen kurumların başında gelmiştir. Yeni devlet eski kurumlarını yeni bir şekle dönüştürmeye ya da devrim yoluyla eskisini kaldırıp yenisi kurmaya başlamıştır. Bu kurumla ilgili düzenlemelerin yapılması düşünülürken ortaya çıkan Şeyh Sait isyanı neticesinde isyanın çıkışında tekke ve zaviyelerin önemli bir iş gördüğü gerekçesiyle Şark İstiklal Mahkemesi isyan bölgesindeki tekke ve tarikatları kapatmıştır. Ardından önce bir bakanlar kurulu kararnamesi olarak sonra 30 Kasım 1925'te bir Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıkların ile Birtakım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun teklifi olarak meclise gelmiştir. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasını içeren teklif devrim kanunu olarak kabul edilmiştir. Ancak bu kanunun uygulamasının nasıl olduğu, kanunun uygulamasına karşı direniş olup olmadığı bu çalışmanın temel sorusudur. Tekke ve zaviyeler hakkında yapılan çalışmalarda bu yönüyle görülen eksiklik sebebiyle çalışma bu soruları cevaplayarak bilime katkıda bulunmak amacındadır. Bunun için arşiv belgeleri temel çalışma kaynakları olmakla birlikte dönemin gazeteleri, hatıraları dışında telif eserlerden yararlanılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu kaynaklar güncellenmeye devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarikat, Tekke ve Zaviye, Şeyh, Tasavvuf, Devrim

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

ÖZELLİK ve İÇERİK BAKIMINDAN SİVAS AHKÂM DEFTERLERİ (1742-1908)

Arş. Gör. Buket ÇELİK

Cumhuriyet Üniversitesi, buket.celik@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde her türlü sorun, istek ve mesele Divân-ı Hümayûn'da görüşülüp karara bağlandıktan sonra yazılarak kayıt altına alınırdı. Bu kayıtlar parça yani kağıt üzerine kaydedildiği gibi, boyutları değişen defterler içerisine de kaydedilerek muhafaza edilirdi. Bu defterlerden birisi olan Ahkâm defterleri, muhteva itibariyle Şikayet defterleri serisinin bir devamı niteliğini taşımaktadırlar. Şikayet defterlerinde, şikayetler bölge ayırt etmeksizin karışık bir şekilde yazılırken, Ahkâm defterlerinde her eyaletten gelen şikayetler o eyaletin ahkâm defterine yazılmak koşuluyla kaydedilmiştir. Sivas Ahkâm defterleri 1742 yılından itibaren tutulmaya başlanmıştır. 1908 yılına kadar devam eden bu defterlerin adedi otuz altıdır. Bu defterlerde o dönemde Sivas Eyaleti içerisinde yer alan Tokat, Amasya, Çorum, Bozok, Arapgir, Divriği, Merzifon, Canik, Hamid, Sultanönü, Kayseriye, Divriği, Turhal, Zile, Erbaa, Kazabad vs. yerlerden gelen şikayetler mevcuttur. Yapılan şikâyetler konuları bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Bu da bizlere tarımdan ticarete, dini yaşamdan sosyal hayata, aile hayatından idarî ilişkilere kadar bölgeyle ilgili hemen her konuda bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Bu çalışmada, Sivas Ahkâm defterleri olarak anılan defter serisine ait her bir defter, sayfa ve hüküm sayısı ile kapsadıkları tarih bakımından incelendikten sonra, defterlerin içerikleri genel bir değerlendirme ile ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Ahkâm, Eyalet, Defter, Şikayet

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

KİMLİK ŞEKİLLERİ: ORTA ASYA'NIN POST-SOVYET DİNAMİKLERİ IDENTITY SHAPES: POST-SOVIET DYNAMICS OF CENTRAL ASIA

Dr. Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU

Yrd. Doç. Uluslararası İlişkiler Bölümü, Yalova Üniversitesi

Dr. Süreyya YİĞİT

Ankara Politikalar Merkezi, Orta Asya Danışmanı

ÖZET

Günümüzde Orta Asya bölgesi pek çok Büyük ve potansiyel Büyük Güçlerin yakın ilgisini çekmektedir. Elbette doğal kaynakların rolü çok önemlidir. Orta Asya'nın modern gelişimi büyük oranda çeşitli küresel süreçlerin gidişatı ve yönü ile ilgilidir. Bölgenin bağımsızlığını yeni elde eden devletleri, yeni jeopolitik koşullara ayak uydurabilmek için çok acı veren bir sürece katlanmak zorunda kaldılar. Aynı zamanda Türki devletlerinin mevcut iç ve dış sorunlarının bir kısmının doğrudan Sovyet öncesi ve Sovyet geçmişiyle ilişkili olduğu da unutulmamalıdır. Bölgenin geleceği tarihi kültürel mirasını kabul etme veya reddetmesi ile yakından alakalıdır. İlk tercih gerçekleşirse birleşik ve kendisi ile bağışık yeni bir gelişim sözkonusu olabilir. İkinci tercih Sovyet sonrası beş ayrı devletin ayrı yollarda devam etmesini öngörecektir.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Kimlik ve Aidiyet, Siyasi ve Tarihi Geçmiş

ABSTRACT

Today, the Central Asian region attracts close attention of many Great and Potential Great Powers. Of course, the role of natural resources is very important. The modern development of Central Asia is largely concerned with the course and direction of various global processes. The states that have newly acquired the region's independence have had to endure a very painful process to keep up with new geopolitical conditions. It should also be remembered that some of the current internal and external problems of the Turkic states are directly related to the pre-Soviet and Soviet past. The future of the region is closely related to its acceptance or rejection of its historical cultural heritage. If the first choice is made, it may be a new development, united and immune to itself. The second choice will suggest that the five post-Soviet states will continue in separate ways.

Key Words: Central Asia, Identity and Belonging, Political and Historical Past

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

OSMANLI'DA KİŞİ İSİMLERİ, UNVANLARI VE LAKAPLARI: SİVAS EYALETİ ÖRNEĞİ (1750-1753)

Arş. Gör. Buket ÇELİK

Cumhuriyet Üniversitesi, buket.celik@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Kişi adları, unvanları ve lakapları bizlere toplumların kültürel, dinî ve sosyal özellikleri hakkında bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmada Sivas Eyaleti olarak adlandırılan ve merkez Sivas olmak üzere Amasya, Tokat, Yozgat, Canik ve buralara bağlı pek çok nahiye ve köye ait davaları kapsayan Sivas Ahkâm defterlerinden, 4 ve 5 numaralı Sivas Ahkâm defterleri ele alınmıştır. 1750-1752 yıllarını kapsayan 4 Numaralı Sivas Ahkâm defteri ile 1752-1753 yıllarını kapsayan 5 Numaralı Sivas Ahkâm defterindeki iki bine yakın şikayet davasında adı geçen kişiler üzerinden değerlendirmede bulunulmuştur. Müslüman erkeklere verilen isimlerin başında “Mehmed” ve “Ahmed” gelirken, kadınlara en çok “Aişe” ve “Fatıma” isimleri verilmiştir. Gayrimüslim erkek ve kadınların isimlerine de sıklıkla rastlanan defterlerde “Ohan” ve “Karabet” en sık rastlanılan isimlerdir. Müslüman isimlerinden sonra “nâm kimesne / nâm hâtûn” tabiri kullanılırken, Gayrimüslim isimlerinden sonra “nâm zimmî” yahut “nâm nasrânî” tabirleri kullanılmıştır. Kullanılan unvan ve lakaplar ise “Sarı, Kara, Kör, Kulaksız, Burunsuz, Uzun, Kısa...” gibi fiziksel özelliklerine ya da “Kethüda, İmam, Ağa, Paşa, Hacı, Efendi” gibi meslek ve statülerine göre çeşitlilik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da kişi isimleri, Sivas Ahkâm Defterleri, Unvan ve Lakaplar

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

KARGAMIŞ ORTOSTATLARINDAKİ KANATLI TANRIÇANIN MUKAYESELİ BİR DEĞERLENDİRMESİ

Doç. Dr. Fatma SEVİNÇ-ERBAŞI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, fasevinc@yahoo.com

ÖZET

Büyük bölümü Gaziantep sınırları içinde yer alan Kargamış'ın geçmişi Tunç Çağı'na kadar gitmektedir. Şu anda kazısı devam eden bölgede gözle görünen kalıntılar Demir Çağı'na ait olsa da Geç Tunç Çağı'na ait yazılı belgeler şehrin söz konusu dönemdeki önemini çok açıkça ortaya koymaktadır. Eski Kargamış şehrine ait ortostatlar (tasvirli duvar kabartmaları), yerleşme keşfedildiği andan itibaren büyük ilgi uyandırmıştır. Bu duvarların üzerinde tören sahneleri ve ritüeller, yer yer de mitolojik anlatımlar yer almaktadır. Heykeller ve yazıtlar da dönemin tarihine ışık tutan değerlerdir. Yanı sıra örneklerine Eski Yakınoğu'nun çeşitli mıntıklarında rastlanan "Göğüslerini Tutan Kanatlı Tanrıça Tasviri" önem arz eder. Tanrıça İştar'ın yerel bir versiyonu ya da bizzat kendisi olarak değerlendirilebilecek bu tasvirin Anadolu'da erken dönemlerden beri (örneğin Hitit Çağı'ndan beri) karşımıza çıkan tanrıça tasvirleriyle ilişkisi ve anlamı sorgulanmaya değer bir meseledir. Tanrıçanın hem söz konusu dönemden önce Anadolu'daki tanrıça tapınımlarındaki yansımaları hem de Kargamış şehri için çağdaş dönemdeki (Demir Çağı) işlevi tartışılacaktır. Daha sonraki dönemlere aktarımları hakkında da bazı öneriler ileri sürülebilir.

Anahtar Kelimeler: Kargamış, Ortostat, İştar, Kanatlı Tanrıça, Hitit.

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE AKTÖRLER VE SORUN ÇÖZME KAPASİTELERİ: AZERBAYCAN DAĞLIK KARABAĞ ÖRNEĞİ

Bahar ÖZSOY

Doktora Öğrencisi, Bakü Devlet Üniversitesi, bhr_ozsoy_27@hotmail.com

ÖZET

19. yüzyılda Sovyetlerin uygulamış olduğu nüfus politikasının etkisiyle, 90'lı yıllarda Sovyetler dağıldığında Kafkasya'da bağımsızlığını ilan eden devletler arasında etnik temelli sınır anlaşmazlıkları önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle, İran ve Türkiye'den gönderilen Ermenilerin Rusya tarafından Kafkasya'ya yerleştirilmesi ile zaman zaman yaşanan etnik temelli sorunların bağımsızlıkla birlikte savaşa dönüştüğü görülmüştür. 1980'li yılların sonunda Azerbaycan ve Ermenistan arasında Dağlık Karabağ ile başlayıp çeşitli Azerbaycan kentlerinin işgali ile sonuçlanan savaş ve çatışmalarda her iki taraftan önemli kayıplar verilmesine karşın Azerbaycan tarafı işgal nedeniyle daha ağır yaralar almıştır. 1992-1993 yılları arasında bir yandan şiddeti artan savaş diğer yandan ülke içindeki siyasi bunalım Azerbaycan'ın birbiri ardına topraklarını kaybetmesine neden olmuştur. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)'na üyeliğin sağlanması ise kaybedilen toprakları getirmediği gibi Azerbaycan'ın Hocalı gibi büyük bir katliam yaşamasına engel de olamamıştır. Ermeni işgali Dağlık Karabağ'dan Azerbaycan'ın önemli kentlerine yönelirken uluslararası alanda Birleşmiş Milletler, kararları ile "işgali" kınamıştır. Nihayet, uluslararası aktörlerin çabasıyla 1994 yılında bir ateşkes imzalanmış olsa da söz konusu aktörlerin sorun üzerindeki etkinlik ve etkililikleri kalıcı bir barışın 23 yıldır sağlanamaması dolayısıyla tartışılan temel konulardan olmuştur.

Savaşla birlikte 20 binden fazla insan yaşamını yitirmiş; 1 milyondan fazla kişi de mülteci konumuna düşmüştür. Dağlık Karabağ Bölgesi, Azerbaycan'ın 7 kenti ve çeşitli köyleri işgal edilmiştir. BM ve AGİT kararları ile de uluslararası alanda Azerbaycan'a ait olduğu kabul edilen topraklarda, tarihsel olarak hiçbir aidiyetleri bulunmayan Ermeniler işgali sürdürmekte ve bu topraklar hızlı ve planlı bir şekilde Ermenileştirilmeye çalışılmaktadır. Çalışmada, Azerbaycan Ermenistan sorununun tarihsel arka planından yola çıkarak uluslararası aktörlerin sorun çöz(me!) kapasitelerine yer verilecek ve günümüzde adil bir barış ortamının sağlanamama gerekçeleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan-Ermenistan Savaşı, Uluslararası Aktörler, Çatışma

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

KALE SAVUNMA YAPILARINDAN TABYALI TAHKİMAT SİSTEMİNE GEÇİŞ

Yrd. Doç. Dr. Hamiyet ÖZEN

Karadeniz Teknik Üniversitesi, hamiyeto@hotmail.com

Arş. Gör. Büşra TOPDAĞI YAZICI

Karadeniz Teknik Üniversitesi, busratopdagi@hotmail.com

ÖZET

Tarihin ilk dönemlerinden günümüze kadar toplumlar, kendilerini savunmaya önem vermişlerdir. Bu amaçla farklı yollar denenmiştir. Dolayısıyla, içinde bulunulan döneme ve şartlara göre farklı malzeme ve tekniklerle savunma yapıları inşa edilmiştir. Savunma yapıları geçmişten günümüze kadar sürekli değişim ve gelişim göstermiştir; barutun ateşli silahlarda kullanılması, top mermilerinin üretilmesi ve bunun yanında yapı malzemeleri ve yapım tekniklerinin değişimi ile.

Tarih içinde savunma yapılarının inşasında, saldırı ve savunma taktiklerine göre çeşitli ilkeler belirlenmiş, savunma yapıları bilimsel verilerle inşa edilen yapılar haline gelmiştir. Roma İmparatorluğu döneminden Orta Çağ'ın sonlarına kadar kentler, yüksek mazgallı, hendeklerle çevrili kale ve sur duvarları ile istihkam edilmiştir. Toplar büyüdükçe kale ve sur duvarlarının yerine “yarım tabya (bastiyon)” olarak adlandırılan açılı formda savunma yapıları inşa edilmeye başlanmıştır. 15. yüzyıldan itibaren İtalya başta olmak üzere Avrupa’da geliştirilen savunma yapıları 17. yüzyılda “tabyalı tahkimat” yapıları ile gelişmiş bir seviyeye ulaşmıştır.

Avrupa’da 16. yüzyılda kullanılan çokgen planlı, toprak yığılarak yapılan ve askeri taktiklerdeki gelişmeleri dikkate alan yeni savunma sistemi mimarisi hemen aynı dönemlerde Osmanlı Devleti tarafından benimsenip uygulanmaya başlanmıştır. 20. Yüzyıl başlarına kadar süren tabyalı tahkimat yapıları yerini beton bonetlere bırakmıştır.

Bu çalışmada “tabyalı tahkimat” kavramı incelenmiş, kale savunma yapılarından tabyalı tahkimat sistemine geçiş hakkında bilgi verilerek, Osmanlı Devleti özelinde modern tahkimat sistemine geçiş ve mimari özellikleri anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tabya, Tabyalı tahkimat, Askeri Mimari, Savunma Yapıları.

DİVAN ŞİİRİNDEKİ GİZEMLİ KADIN KARAKTERİ THE CHARACTER OF MYSTERIOUS WOMAN IN DIVAN POETRY

Funda BUGAN

Hacettepe Üniversitesi, fundabugan@gmail.com

ÖZET

Şiirlerde anlatılan kadının; fiziksel özelliklerinden giyim-kuşamına, erkeğe karşı sergilediği tavırlardan yaşam tarzına kadar bir erkeğin gözünden resmedilmesi, o dönemde kadının toplum içindeki yeriyle ilgili geniş bilgiler de vermektedir. Divan şairlerinin ana karakteri olan ve her şairin “sevgili/maşuk” olarak tasvir ettiği kadın, uzun yıllar süren bu geleneğin içinde sessiz, gizemli ve derin bir ana karakter olarak karşımıza çıkar. Şiirlerde bu ana karakterin sesini duymasak da tüm özelliklerini bilir ve erkeğin/şairin zihnindeki yerini görebiliriz.

Divan şiirinde ortaya konulan temanın anlatıcısı erkektir. Bu nedenle divan şiiri denildiği zaman aklımıza gelen şahsiyetler genellikle erkek şairlerdir. Osmanlı döneminde kadının yeri de düşünüldüğünde sosyal hayatta erkek kadar rahat hareket edemeyen kadın, şiirlerin ana konusu olması bakımından aslında o şiirlere hayat veren erkeklerin de önüne geçen bir karakterdir. Çünkü anlatılan olması onu daha özel kılar.

Birden çok kimlikle karşımıza çıkan kadın tipi bazen sadece şairin/erkeğin hayalinde oluşturduğu bir güzelken bazen de hayatın içindeki gerçek kadındır. İslam kültürü ve Osmanlı sosyo-kültürel yapısı içinde şiirlerini icra eden şairler, bahsettikleri gerçek bir kadın karakteriye bile bunu dillendirmekten kaçındıkları için yüzyıllar boyu yazılmış şiirlere konu olan o kadın veya kadınların aslında kim olduklarını ifşa etmemişlerdir. Bu nedenle o derin aşk sözlerinin muhatapları daima gizemli olarak kalmışlardır. Bu çalışmada divan şiiri geleneği içinde şiirler yazan bu şairlerin; o dönemin dinî, ahlakî ve toplumsal değerlerinin de etkisiyle ismini bile telaffuz etmekten çekindikleri ancak ismi dışında hemen her özellikleriyle resmettikleri “kadın”ı anlatım biçimleri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: divan şiiri, edebiyat, kadın, şiir, şair

ABSTRACT

From the physical properties to clothing and from the attitudes towards men to life style, the painting of the woman described in poems through the eyes of a man gives wide information about the woman's place in society in this period. The woman, the main character of Divan Poets and portrayed as the lover by each poet, appears as the main character who is silent, mysterious and a deep person in this longlived tradition. Even if we cannot hear the voice of

this main character in these poems, we know all of her properties and we can see her place in man's/poet's mind.

The teller of Divan Poetry theme is a male. So, when Divan Poetry is said, the personalities occurred to us are generally male poets. When woman's place is considered in Ottoman Period, the woman who cannot behave as comfortable as a man in social life is a character passing in front of the men, actually gives life to poetry, in terms of being the main subject of the poem. Because of the fact that being described makes her more special.

The type of woman we face multiple identity is sometimes just a beautiful, formed in the poet's/man's dream and sometimes the real woman in life. The poets who perform their poems in Islamic Culture and Ottoman Socio-Cultural structure haven't disclosed in fact who are these women, the subject of the poetry written for centuries because of the fact that they avoided talking about this even if it is a real woman character. Therefore, the interlocutors of the deep love lyrics have always remained mysterious.

In this work, it was addressed the forms of wording 'woman' who was hesitated even pronouncing her name but pictured with almost every feature except her name by the poets writing poems in the tradition of Divan Poetry with the influence of religious, moral and social values of that period.

Key Words: divan poetry, literature, woman, poetry, poet

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

TÜRKİYE'DE HALKLA İLİŞKİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Gülderen İPEK

Milli Eğitim Bakanlığı'nda Öğretmen ve Gazi Ü. SBE, gulderen4206@gmail.com

ÖZET

Bilindiği üzere halkla ilişkiler işletmelerin, kamu ve özel sektör alanında faaliyet gösteren kurumların ve en çok da sivil toplum kuruluşları ile diğer kar amacı gütmeyen ulusal veya uluslararası kuruluşları, hükümetlerin, hatta devletlerin ve kimi zamanda sanatçı, siyasetçi, işadamaı, sporcu gibi bireylerin bağlantıda olduğu veya olabileceği kişi ve kamularla karşılıklı tanınma, anlayış, sempati ve destek oluşturmak amacıyla yürüttüğü iletişim etkinliklerinin tümüdür.

Bu tanımdan yola çıkarak hem dünyada hem de Türkiye'de halkla ilişkilerin tarihsel kökenlerinin ve ilk halkla ilişkiler uygulamalarını çok eskilere dayandığını ve söyleyebiliriz. Ancak günümüzde bilinen profesyonel bir meslek ve bilim dalı olarak daha çok ABD'de 20.yy'ın başlarında geliştiği bilinmektedir.

Ülkemizde de halkla ilişkilerin tarihsel kökenlerinin çok eskilere dayandığı özellikler Anadolu Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu döneminde hatırı sayılır halkla ilişkiler uygulamaları gerçekleştirildiği yönünde birçok uzman hemfikirdir. Cumhuriyetin ilanından sonra da ülkemizde başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere birçok devlet adamı ve devlet kuruluşu halkla ilişkiler çalışmalarının yürütülmesinde liderlik etmişlerdi. Anadolu Ajansı, Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü gibi kuruluşların devlet radyosunun erken kuruluş tarihleri iletişim ve tanınma çalışmalarına verilen değer bir göstergesidir. Bunun bir sonucu olarak ülkemizde halkla ilişkiler alanı öncelikle kamu alanında ilerleme kaydetmiş ve bir meslek haline gelmiştir. Bu gelişmelere 1960'larda Devlet Planlama Teşkilatı öncülük etmiştir. Hemen ardından da üniversitelerde Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlükleri kurulmuştur. Halkla ilişkilerin özel sektörde gelişmesi ise 1980'li yıllardan sonra bu alanın güçlenmesi ile olmuştur. Günümüz Türkiye'sinde halkla ilişkiler kamu sektöründe, yerel yönetimlerde, özel kuruluşlarda ve sivil toplum kuruluşlarında belli birimler ya da uzmanlar tarafından gerçekleştirilen profesyonel bir meslek haline gelmiştir. Bu nedenle de lise düzeyinden başlamak üzere birçok üniversitede 4 yıllık fakülteler ile 2 yıllık meslek yüksekokullarında bu mesleğin eğitimi verilmektedir. Birçok kısa ve uzun süreli kursla da halkla ilişkiler eğiti verildiği bilinmektedir. Bu bildiride halkla ilişkilerin bir bilim ve meslek dalı olarak ülkemizdeki tarihsel gelişimi kısaca gözden geçirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Tarihi Geçmiş, Devlet Kuruluşları

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

I. ve II. HAÇLI SEFERLERİ DÖNEMİNDE ANTEP VE ÇEVRESİ

Yrd. Doç. Dr. Gonca SUTAY

Iğdır Üniversitesi, goncasty@hotmail.com

ÖZET

İlk defa Hz. Ömer devrinde Ebu Ubeyde tarafından Ra'ban (Araban) ve Dülük (Dülük) 'e gönderilen İyazb. Ganm bölgeyi ele geçirmesinin ardından bura halkıyla antlaşma yapmış ve onların Rumların durumunu takip etmelerini ve Müslümanlara bu konudaki haberleri yazmalarını şart koşturmuş. Bu anlaşma ile İslam topraklarına dahil edilen Antep ve çevresi uzun yıllar Araplar ve Bizanslılar arasında mücadele alanı olmuş, Türkler'in Anadolu'ya yönelik harekâtları sırasında da ünlü komutan Afşin tarafından bölge Türk hâkimiyetine geçmiş ve bölgede Türk hakimiyeti kesinleşmiştir. X. yy'ın ikinci yarısında Bizans'ın elden çıkan topraklarını geri almak için yönünü doğuya çevirdiği görülmektedir. Ancak bu savaşlar yavaş yavaş farklı bir mahiyet kazanmaya başlayacaktır. Gerek Nikephoros Phokas gerekse İoannes Çimiskes yapılan bu savaşları diğerlerinden farklı olarak Hristiyanlığın şan ve şerefi kutsal yerlerin kurtarılması ve İslam'ın imhası gayesiyle yapıldığını ilan etmişlerdir. Bunu takip eden yıllarda ise Avrupa'da yavaş yavaş hüviyet kazanacak olan Kutsal toprakları Müslümanlardan kurtarma söylemleri dilden dile dolaşmaya başlayacaktır. Haçlı Seferlerinin öncülüğünü yapan Papa Urbanus II'un söylemleriyle başlayıp dalga dalga yayılan; İspanya'yı Müslümanlardan kurtarmak amacıyla başlatılan reconquista hareketi Hristiyan toplumlar için yeni bir hedef de belirlemiştir artık. Doğu Hristiyanlarına yardım ve Kutsal toprakların kurtarılması. Anadolu'ya yapılan Türk akınlarının da Haçlı seferlerinin meydana gelmesinde etkin bir rol oynadığı söylenebilir. Bu amaçla ilki 1098'de başlayıp fasılalarla uzun bir süre devam eden Haçlı seferleri doğrultusunda Antep ilk olarak Urfa Haçlı kontluğuna daha sonra ise Maraş kontluğuna tabii olmuştur. Bu çalışmamızda I. ve II. Haçlı seferleri boyunca Antep ve çevresi ele alınacak burada mevcut siyasi güçlerin bölgeye hâkimiyeti Anadolu Selçukluları ve Zengiler'in bölge için gerek Haçlılarla gerekse zaman zaman birbirleriyle yaptıkları mücadeleler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Haçlılar, Kutsal Topraklar, Antep, Anadolu Selçuklu, Zengiler

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MİSAFİRPERVERLİK DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA ATASÖZLERİNİN KULLANIMI

Dr. Gülbeyaz ÜNLÜER

Ülkü İlkokulu/Eskişehir, g.unluer@hotmail.com

ÖZET

Sosyal Bilgiler dersi, sosyal bilimlerdeki konuların basit ve düzenli bir şekilde öğrenci seviyesine uygun hale getirilmesi ile oluşmuş, bireylere toplumsal yaşama hazırlanma, toplumun ortak kültürünü benimsetme, toplumsal değerleri kazandırma ve vatandaşlık eğitimi verme vb. amaçları olan bir derstir. Değerler, Sosyal Bilgiler öğretim programının, temel öğelerinden birisi olup, değerlere ve değer eğitimine programda ayrı bir yer verilmiştir. Sosyal bilgiler dersinde Türk büyüklerine saygı, aile birliğine önem verme, hoşgörü, yardımlaşma, misafirperverlik gibi pek çok değer toplumsal kültürle ilgili olup, bu değerlerin kazandırılmasında kültür ve kültürel öğelerden yararlanmak olasıdır. Toplumun değerlerini ön plana çıkararak, o toplumun yaşam felsefesini anlatan kısa ve özlü sözler olan atasözleri değer kazandırmada iyi bir kültürel öğe olarak görülmektedir. Atasözleri, somut olmayan kültürel mirasın taşıyıcısı konumunda olup, toplumun kültür öğelerinin geçmişten gelecek kuşaklara aktarılmasında bir köprü görevi görmektedir. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler dersinde yer alan değerler eğitiminde misafirperverlik değerinin kültürel öğelerimizden olan atasözleri kullanılarak kazandırılması amaçlanmıştır. Araştırma 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir ili Tepebaşı Merkez İlçesi Ülkü İlkokulu 4-F sınıfında yürütülmüştür. Araştırmaya 21 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar, kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla belirlenmiştir. Bu amaçla, misafirperverlik değeri ile ilgili olumlu anlamı olan atasözleri belirlenmiştir. Derste, misafirperverlik değeri ile ilgili atasözleri kullanılarak çeşitli etkinlikler hazırlanmış ve uygulanmıştır. Öğrencilerden atasözleri etkinliklerinden sonra öğrendiklerini ve hissettiklerini tuttukları günlüklere yazmaları istenmiştir. Günlüklerin analizi, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analiz yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Günlüklerin tematik kodlama işlemi araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları tablolar halinde sunulup, sonuçlar tartışılıp, öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Misafirperverlik Değeri, Sosyal Bilgiler, Atasözleri

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KÜLTÜR ÖĞRETİMİNDE TÜRKÜLERDEN YARARLANMA

Dr. Gülbeyaz ÜNLÜER

Ülkü İlkokulu/Eskişehir, g.unluer@hotmail.com

ÖZET

Sosyal bilimlerdeki konulardan öğrenci seviyesine uygun olarak seçilerek oluşturulan Sosyal Bilgiler dersi, bireylere içinde yaşadığı toplumu ve o toplumun kültürünü tanıtarak, bireyi toplumsal yaşama hazırlama görevini yerine getirir. Bir toplumun kültürü dendiği zaman, her yerde olup, bireyin doğduğu andan itibaren zaman içinde öğrendiği alışkanlıkların toplamı olan bir olgular bütünü akla gelmektedir. Toplumsal sürekliliğin sağlanmasında kültürün önemli bir yeri vardır. Kültür gelecek kuşaklara aktarılmazsa özelliğini kaybeder. İşte türküler, kültürün aktarılmasında iyi bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Ezgiyle birlikte söylenen halk şiirleri olan türküler, toplumun yaşam biçimini ve kültürünü yansıttığının yanısıra, insanın duygularına da hitap eden edebi ürünlerdir. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersindeki kültür ve miras öğrenme alanında yer alan kültürle ilgili kazanımların türkülerden yararlanarak kazandırılmasına ilişkin öğrencilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde Eskişehir ili Tepebaşı Merkez İlçesi Ülkü İlkokulu 4-F sınıfında yürütülmüştür. Öğretim uygulaması, 24 Ekim 2016-02 Aralık 2016 tarihleri arasında 5 hafta sürmüştür. Araştırmaya 20 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar, kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla belirlenmiştir. Bu amaçla, kültür ve miras öğrenme alanında yer alan kültürle ilgili kazanımlarla ilgili türküler belirlenmiştir. Derste türkülerin yer aldığı çeşitli etkinlikler hazırlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın verileri, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış olup, betimsel çözümleme tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler derste türkülerden yararlanmanın dersi eğlenceli hale getirdiğini ve derste daha etkin olduklarını, bu sayede türkü dinlemeye başladıklarını, türkülerini daha çok sevdiklerini belirtmişler ve başka derslerde de türkülerin kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Kültür, Türküler

NİĞDE SANCAĞI ÖRNEĞİNDE TİMAR TEVCİHLERİ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDOĞDU

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ierdogdu@ohu.edu.tr

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin temel askerî unsurlarından biri olan tımarlı sipahilerin tımar elde edebilmelerinin mutlak yolu bir tımar tevcih hükmüne (berat) sahip olmalarıydı. Tımar tevcihinin çok kesin kuralları olmamakla birlikte genel olarak tımar tevcihlerinde, askerî başarılar göstermek veya yönetici kesime yakın olmak önemli bir etkendi. Tevcih süreci, genellikle komutan olan bir yetkilinin (duruma göre beylerbeyi, sancak beyi, alaybeyi, dizdar gibi) tımar almaya istekli veya müstahak bir kişi (asker) hakkındaki olumlu görüşlerini içeren kısa bir arzı (dilekçe) padişahlık makamına göndermesiyle başlardı. Bu arzı taşrada kural olarak sancağın alaybeyinin yapması daha sık görülen bir uygulamaydı. Veya bazı durumlarda tımar almak isteyen kişi, tımarın bulunduğu yerin beylerbeyi veya sancakbeyinden tavsiye niteliğinde bir mektup alarak bu belgeyi bir arzuhal ile başkente ulaştırırdı. Her iki durumda da gerekli tetkikler yapıldıktan sonra (alaybeyine sorma, dirliğin boş olup olmadığı, adayın uygun vasıfları taşıyıp taşımadığı gibi) tevcih isteği yerinde görülürse padişah, makamına ulaşan arz dilekçesi uyarınca bir fermanla tımar adayını belli değerdeki bir tımara atar, sancakta bu değerde bir tımar boşalınca da beylerbeyi başvuran kişiye bir tezkire verirdi. Elindeki tezkire ile merkeze gelen tımar adayı, sultanın beratıyla o tımarın sahibi olurdu. (İlk defa tımar alacaklar için)

Bu çalışmada tımar sisteminin ideal veya ona yakın ölçülerde uygulandığı klasik dönem sonrasında, tımar sisteminin bozulmasıyla birlikte görülen değişimin ve dönüşümün, taşradaki tımar tevcihlerine diplomatik ve uygulamalar açısından ne ölçülerde etki ettiği incelenmektedir. Niğde Sancağı'na ait Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden tespit edilen 1664-1774 tarihleri arasını havi elli "Tımar Tevcih Tezkiresi" üzerinden yürütülen bu çalışmada söz konusu belgeler, diplomatik özellikler ve içerik (tevcih sebepleri, yeni uygulamalar, yapılan tevcih yolsuzlukları gibi) açısından irdelenmekte, tımar sistemindeki bozulmaların yansıdığı alanlar bu belgeler üzerinden somutlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Niğde Sancağı, Osmanlı, tımar, tevcih, arz, tezkire, diplomatik

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

II. BAYEZİD'İN SELANİK'TEKİ VAKIF AKARLARI

Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, meryem@ogu.edu.tr

ÖZET

Şehirlere kimlik kazandıran ve toplumsal hayatı kolaylaştıran imar ve iskân faaliyetlerinde kuşkusuz vakıflar son derece önemlidir. Özellikle yeni fethedilen yerlerde halkın yanı sıra dönemin hükümdarları çok sayıda vakıf eserler inşa ettirerek büyük bir çaba harcamışlardır. Bu çabaların gösterildiği yerlerden birisi de Selanik şehridir.

Daha önce fethedilmesine rağmen elden çıkan Selanik son olarak 1430 yılında zapt edilmiştir. Şehirde kısa sürede birçok hayır eseri oluşturulmuş, bunlara çok sayıda gayrimenkul ve menkul vakfedilmiştir. Selanik'te vakıf kurma geleneğine katılan II. Bayezid, burada vakıf akarlar inşa ettirerek hem şehrin sosyal, ticari ve ekonomik yönden gelişmesine katkıda bulunmuş hem de akarları vakfettiği İstanbul'daki külliyesinin giderlerinin bir kısmını karşılamıştır. Bu amaçla Selanik'te çevresindeki dükkânlarıyla birlikte bir bedesten ve han inşa ettirilmiştir, birçok dükkân yeri vakfedilmiş, başhane faaliyete geçirilmiş, üç ayrı hamam ile değirmen yaptırılmıştır. Bahsedilen yapılar Selanik'teki sosyo-ekonomik görüntüyü olumlu yönde etkilemiştir.

Bu çalışma gerek günümüze ulaşan gerekse zamanla ortadan kalkan II. Bayezid Vakfı olan akarları tarihsel süreç içerisinde incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca akarlarla ilgili yerli ve yabancı literatürde yer alan bazı yanlış bilgilerin düzeltilmesini hedeflemektedir. Bu konuda en sağlam bilgiler kuşkusuz arşiv malzemesinde bulunmaktadır. Başlangıç noktasını II. Bayezid'in Selanik'teki gelir kaynaklarını da kapsayan İstanbul'daki külliyyeye ait vakfiye oluşturmaktadır. Vakfiyedeki verilerden hareketle Selanik'teki gelir kaynaklarının durumu öncelikle tahrir defterlerinden takip edilecektir. Süreç içerisinde gelir kaynaklarındaki değişim, tamir faaliyetleri, akarların gelirleri incelenecektir. Bu kapsamda başta Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi olmak üzere Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan konuyla ilgili materyal değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Selanik, II. Bayezid, Vakıf, Bedesten, Buğluca Hamamı

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

İNANCIN BİR YANSIMASI OLARAK TARİH ÖNCESİ MAĞARA RESİMLERİ

Arş. Gör. Muammer ÖZDEMİR

Muş Alparslan Üniversitesi, m.ozdemir@alparslan.edu.tr

ÖZET

İlk insandan itibaren farklı coğrafyalara gelen ve medeniyetler kurarak gelişen insanoğlu günlük hayatta bazı önemli faaliyetler için ve kendi manevi dünyaları için yeni düşünceler geliştirip kendilerine ufuklar çizmiş, bu doğrultuda günümüzde dahi şaşkınlıkla incelenen durumlar ortaya koymuşlardır. Çok değişik mekânlarda ve zamanlarda bilinenden daha modern ve soyut düşünen ve hızlı gelişen toplumlar oluşturmuş, günümüz kültür ve medeniyetine alt yapı sağlamışlardır.

Bu gelişimlerden biri de Paleolitik dönem ile başlayan süreçte insanlar yaşadıkları yerlere veya önemli gördükleri mekânlara çağın şartlarına göre son derece zor olan, gerek boya yapımı ve kullanımı gerekse hayvan, bitki ve insan portrelerinin çizimlerinin yapılması arkeoloji ve eski çağ araştırmacılarına şaşkınlık vermiş ve bilgileri yeniden sorgulamanın önünü açmıştır.

Öyle ki dönemlerin ekonomik yapısında halen insanların üretici değil de besin toplayıcı olması bu resimlerin sanatsal yanından daha çok dinsel tarafının olduğu kanaatini bizlerde celb etmiştir. Çünkü dönemin teknik ve gelişiminin çok üzerinde olan ve dünyanın farklı coğrafyalarında mağara ve kaya resimlerinin görülmesi acaba bu resimleri kim, niçin ve nasıl çizdi? Buna neden ihtiyaç duydu(?) sorularını araştırmaya sevk etmiştir. Bu konuda bu resimlerin avlanma verimini artırma, avcuyu kötülüklerden koruma olabileceği gibi totemicilik ve animizmin de bir gereği olarak o toplumun din adamı veya kabile reisi tarafından çizilebileceği fikrini doğurmuştur.

İnsanın yaratılıştan itibaren soyut düşünebilen, aletleri kullanıp hayatını idame ettirebilen ve çok daha iyi bir gelişkinlik profili çizen varlıklar olduğunu düşünülmektedir. O halde Paleolitik dönemden itibaren Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarındaki bilinen ve günümüze ulaşmış başlıca mağaraları da ele alarak inanç sistemleri üzerinde de durulma gayesiyle konuya toplu bir bakış açısı getirme hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mağara Resimleri, Paleolitik, İnanç

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

MANA TABU TOTEM BAĞLAMINDA TARİH ÖNCESİ İNSANLARDA İNANÇ ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER

Arş. Gör. Muammer ÖZDEMİR

Muş Alparslan Üniversitesi, m.ozdemir@alparslan.edu.tr

ÖZET

İnsanlığın doğuşu ve yayılışıyla beraber her zaman daha iyiye ve doğruya ulaşmayı hedefleyen insan, aklını kullanarak çağın şartlarıyla mücadele etmekle kalmamış, onu var eden yaratıcıya ulaşmaya da çalışmıştır. Bu bağlamda soyut düşünebilen insan arayış içerisinde olmuş ve yaratıcının varlığını sorgulama ve kabullenme safhasında toplumun ihtiyaçları çerçevesinde farklı inançlar türetmiştir. Asıl gaye olan yaratıcıya şükran, ulaşma veya onu kızdırmama gibi pek çok yaklaşım dinlerinde gelişmesine katkıda bulunmuştur..

Böylelikle farklı coğrafyalarda zaman ve mekân ayrımı yapılmadan görülen bazı benzerliklerin varlığı bizleri bu insanların inançlarını nasıl yaşadıkları sorusunu sormamıza sevk etmiştir. Ve günümüz ile kıyaslanabilecek şekilde insanların yaratıcıya olan sevgileri, korkuları, kızgınlıkları mağara resimleri ile dinsel ayinler, kullanılan aletler ve tahmin ettiğimiz bazı yöntemler ile dışarıya vurma ihtiyacı hissetmiştir. Öyle ki ilkel denilen insanların gelişmiş bir yapıda olduğunu görmek araştırmacıların merakını daha da artırmış ve yeni fikirlerin de doğmasına vesile olmuştur.

Mana, tabu, totem inançları da günümüz toplumlarında dahi rahatlıkla görülebilen inançlardır. Asıl olan mesele de dinlerin altında bu tür inançların tarih öncesinde de görülme olasılıklarıdır. İnsanların günlük hayatta, önemli günlerinde, av esnasında, bayramlarda, ayinlerde, ritüellerde, doğum, ölüm, ergenlik vs. gibi durumlarda dinlerinin gerektirdiklerine ek olarak bu tür inançlara da sarılıp onların insanlara sunduğu doğruları da yerine getirmeye çalıştıklarını söyleyebiliriz. Böylelikle mana inancı, tabu ve totem anlayışlarının toplumun her kademesinde yer bulduğu varsayımı azımsanmayacak derecede bilim dünyasında yer bulmuştur. Tarih öncesinde yaşayan insanların yaşamlarının önemli bir parçası olduğu düşünülen bu çağrışımların inanç bağlamında değerlendirilmesinin dönemin şartlarını daha iyi anlamamıza katkı sunulacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mana, Tabu, Totem, İnanç, Tarih Öncesi

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

KAZAK AKINCILARIN KARADENİZ'DEKİ YAĞMA FAALİYETLERİ (XVII. YÜZYIL)

Doç. Dr. Nuri KAVAK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, nkavak@ogu.edu.tr

ÖZET

Kazak ya da Kozak olarak adlandırılan toplulukların yayılma alanı Karadeniz'in kuzeyinde yer alan Moldovya ile Hazar Denizi arasındaki sahadır. Kazak/Kozak denilen insanlar çeşitli sebeplerle buldukları bölgenin otoritesinden kaçıp iç bölgelere yerleşmişler ve zamanla da birbirleriyle karışarak farklı kimliğe doğru yol almışlardır. Yaşadıkları coğrafyaya göre Dinyeper Irmağı boyunca olanlara Zaporog Kazakları, Don Irmağı civarında yaşayanlara Don Kazakları ve Terek Irmağı kıyısında bulunanlara da Terek Kazakları denilmiştir.

16. yüzyıl boyunca Kazaklar üzerinde hâkimiyet kurmak isteyen Lehistan ve Osmanlı Devleti'ne ilerleyen tarihlerde Rusya da eklenmiştir. Özellikle Lehistan'ın Kazaklar üzerindeki baskısı Osmanlı Devleti'ne avantaj sağlar gibi görünse de fırsatlar iyi değerlendirilemediğinden ötürü Rusya aradan sıyrılarak önemli bir pozisyon elde etmiştir.

Kazaklar gerek Lehistan gerekse de Rusya'nın hâkimiyeti altına girdikten sonra Karadeniz'deki hem Osmanlı Devleti'ne ait yerleşim yerlerine hem de Kırım Hanlığı'nın sahil bölgelerine yağma faaliyetlerine girişmişlerdir. Özellikle Zaporog Kazakları, şayka adı verilen küçük ama hızlı hareket edebilen gemilerle XVII. Yüzyılın başlarında şiddetli saldırılarda bulunmaya başladılar. 1615 tarihinde İstanbul önlerine kadar gelerek boğazdaki bazı limanları yakarak yağmalamışlardır. Osmanlı Devleti 10 ila 20 bin kadar bir güçle saldıran Kazaklara karşı Dinyeper nehri ağzında kaleler inşa ederek bir takım tedbirler almıştır. Ancak uzun bir süre Kazak akınları önemli hasarlar verdiği gibi Osmanlı Devleti'ni de uğraştırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Kazak, Rusya, Lehistan

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

TARHANLIK MAKAMI VE HACI GERAY'IN TARHANLIK YARLIĞI

Doç. Dr. Nuri KAVAK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, nkavak@ogu.edu.tr

ÖZET

Varlığı çok eskilere dayanan “Tarhanlık” makamının devlet kademesindeki konumu, sahip olduğu ayrıcalıkları ve Moğol İmparatorluğu’ndaki “Suyurgallık” kurumu ile olan benzerlikleri ilgi çekmektedir. Nitekim yarı göçebe toplumlarda, hiçbir irsi geçmişi olmayan insanların aristokrat bir zümre haline gelerek gelişim göstermesi incelenmeye değer bir durum arz etmektedir.

Kırım Hanlığı’nda zaman zaman düzenlenen “Tarhanlık Yarlığı” sayısı altı tane olmasına karşılık Kırım Hanı Hacı Giray’ın, Ankaralı Mahmud Oğlu Hekim Yahya’ya vermiş olduğu Tarhanlık Yarlığı diğerlerine göre farklı bir öneme sahiptir. Bugün Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi’nde ilk Kırım Hanı olan Hacı Giray’ın Tarhanlık Yarlığı bulunmaktadır. Bu noktadan hareketle diğer devletlerdeki benzer kurumlarla karşılaştırma yaparak müessesenin sahip olduğu imtiyaz ve şartlarını ortaya çıkarma imkânımız görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarhanlık Yarlığı, Kırım Hanlığı, Hacı Giray, Cengiz Han.

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

OSMANLI DÜŞÜNCE TARİHÇİLİĞİNDE BİLGİSAYAR METOTLARININ KLAVUZLUĞU

Arş. Gör. Canan ÖZKILIÇ CEBECİ
Hacettepe Üniversitesi, canan.ozkili@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, tarihçilerin birbirlerine yapmış oldukları atıflar yolu ile oluşturdukları ağın analizinin, bir tarihçinin kimliğinin oluşum sürecine önemli katkısı olduğu görüşüyle yola çıkmıştır. Çalışmanın hedef aldığı kitle, analiz edilen kaynakçanın Osmanlı düşünce tarihi kaynakçası olması yönüyle, en çok bu alanda çalışan tarihçilerdir. Bu çalışma yoluyla, Osmanlı düşünce tarihi alanında çalışan bir araştırmacının kimliğini şekillendirirken sorduğu “Kim veya hangi rolde olmalıyım” sorusuna, bilgisayar metotları kullanılarak görsel bir kılavuz örneği sunulmuş olacaktır. Bu görselin (tarih bulutsusu), araştırmacıların dikkate almaları gereken eser ve yazarlar ile tanışıklıklarını belli bir ölçüde sağlayacağı umulmaktadır. Çalışmada metot olarak; bibliyografik atıf verileri kullanılarak bunların, ülkemizde sosyal bilimler alanında atıf dizini oluşturup analizini yapabilen tek sistem olan kaynakca.info veri tabanında analizi tercih edilmiştir. Çalışmanın konusu yazarlar arası bağlar olduğu için, bu yazarların sayıca çokluğu ve aralarındaki atıf etkileşimi incelendiğinde, kompleks bir ağın ortaya çıktığı görülmektedir. Bu da günümüzde yaygınlaşmaya başlamış sosyal ağ analizi (SAA) ve muhteva analizi metodunu kullanmayı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Düşünce Tarihi, Tarihçi kimliği, Sosyal Ağ Analizi, Muhteva Analizi, kaynakca.info.

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

CHP TEK PARTİ DÖNEMİ UYGULAMALARINDAN “DİLEK SİSTEMİ”

Doç. Dr. Sevda MUTLU

Cumhuriyet Üniversitesi, mutlusevda75@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın konusu, Türkiye’de Tek Parti döneminde CHP’nin uygulamalarından biri olan, “Dilek Sistemi” ve 1939 CHP V. Büyük Kurultayı’nda görüşülen dilek ve isteklerin analizidir. Araştırmanın birbiriyle bağlantılı iki amacı var: Birincisi, “Dilek Sistemi”nin ne olduğunu hangi koşulların ürünü olduğunu açıkladıktan ve işlevselliğini farklı boyutlarda tartışıldıktan sonra, parti-devlet bütünleşmesinin bir göstergesi olarak değerlendirilmesidir. İkincisi, 1939 CHP V. Büyük Kurultayı’na, ocak, bucak, kaza ve vilayet kongrelerinden toplanarak halktan gelen dilek ve isteklerinden hareketle, “Dilek Sistemi”nin işlerliğinin tartışılması amaçlanmaktadır.

CHP’nin, Tek Partili dönemdeki uygulamalarından biri olan Dilek Sistemi, pek çok açıdan oldukça dikkat çekici işlev ve özelliklere sahiptir. Dilek Sistemi, şu aşamalardan geçerek işliyordu: Öncelikle, CHP’nin ocak, bucak, kaza kongrelerinden başlayıp sırası ile vilayet kongrelerinde halkın sunduğu dilek ve istekler, merkezde Parti Genel Sekreterliği’nde toplanıyordu. Sonraki aşamada, CHP Umumi İdare Heyeti (Parti Genel Yönetim Kurulu), kurultay başlamadan önce, ülkenin her noktasından gelen ve bir araya getirilen bu dilek ve istekleri, “yapılması mümkün olanlar” ve “öncelikli olanlar” kriterine göre ayırıp, Bakanlıkların ilgi alanlarına göre başlıklandırarak tasnif işlemini tamamlıyordu. Tasnif edilen bu dilekler, CHP Büyük Kurultay’ında oluşturulan Dilek Encümeni’ne sunuluyordu. Kurultay Dilek Encümeni, tasnif edilen ve kendisine sunulan bu dilek ve istekleri, Kurultay’ın açılışını takiben ayrı bir odada toplanan Bakanlar ve Genel Müdürlerin huzurunda görüşerek karara bağlıyordu. Parti-devlet bütünleşmesinin bir göstergesi olarak ele alınıp değerlendirebileceğimiz “Dilek Sistemi”, işlerliği tartışılmalı olmakla birlikte, Tek Parti döneminde, küçük çapta da olsa bir demokrasi platformu oluşturması açısından, değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: CHP, Tek Parti Dönemi, Dilek Sistemi, CHP Kurultayları

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

ATATÜRK'ÜN MECLİS AÇILIŞ KONUŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ

Doç. Dr. Sevda MUTLU

Cumhuriyet Üniversitesi, mutlusevda75@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın konusu, Atatürk'ün yapmış olduğu Meclis açılış konuşmalarının içerik analizidir. Konu, Atatürk'ün Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e geçiş düşüncesi, ideolojisi ve stratejilerini ortaya koyacak şekilde sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada, Atatürk'ün Meclis Açılış Konuşmalarının hem niceliksel hem de niteliksel içerik analizini yaparak, Atatürk'ün hangi kavramları sıklıkla ve hangi bağlamlarda kullandığını tespit ve buradan hareketle de onun düşünce ve politikalarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri, Atatürk'ün 1920-1938 tarihleri arasında yapmış olduğu yirmi Meclis açılış konuşma metinlerinden oluşmaktadır. Verilerin içerik analizi, Maxqda 11 bilgisayar programında yapıldı. İlk aşamada verilerin nicel analizi yapıldı ve kelime frekansları çıkarılarak sıklıkla kullanılan kelimeler tespit edildi. Sonraki aşamada da, sıklıkla kullanılan bu kelimelerin niteliksel analizi yapıldı ve kelimelerin hangi bağlam ve anlamlarda kullanıldığı tespit edilerek yorumlandı. Araştırmada analiz sürecinde kullanılan kavram sıklıkları ve bağlamlarına göre, Atatürk'ün Meclis Açılış Konuşmalarının içerik açısından üç döneme ayrılabilceği tespit edildi. 1. Kurtuluşa Hazırlık Aşaması: 24 Nisan 1920 Meclis Açılış Konuşması: Hilafet ve Saltanatın bağımsızlığı temelinde devlet ve milletin bağımsızlığına meclisi motive ederek kurtuluş mücadelesini başlattığı konuşması. 2. Kurtuluş Aşaması: 1 Mart 1921-1 Mart 1922-1 Mart 1923 Meclis Açılış Konuşmaları: "Türkiye Halkı" kavramını ön plana çıkararak, ülkedeki tüm etnik grupları, kendi ifadesi ile ırk haklarını, birbirinden ayırmadan ülkenin asıl sahipleri olarak mücadelenin kendisine motive ettiği konuşmaları. 3. Kuruluş Aşaması: 13 Ağustos 1923-1 Kasım 1938 Meclis Açılış konuşmaları: Millî Mücadele kazanıldıktan sonraki aşamada Cumhuriyet rejimine geçişi sağladığı, "Türk Milleti" kavramını öne çıkararak, ulus-devlet politikalarını uygulamaya koyduğu konuşmalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, TBMM Açılış Konuşmaları, İçerik Analizi

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

BATMAN'DA SUÇ MAĞDURİYETİ KORKUSU VE RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Serdar NERSE

Batman Üniversitesi, serdarnerse@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmada, Batman'da yaşayan 15 yaş ve üstü kadınların suç mağduriyetini algılayış biçimleri, suç mağduriyetini tetikleyen toplumsal değişkenleri neticesinde suçluluğa ilişkin korku düzeyleri incelenmiştir. Çalışma, genel bir literatür çerçevesi içinde korku ve riskin ayrımı, suçluluk, suçluluk düzeyi ve suçluluk mağduriyetinde toplumsal değişkenlerin etkileri ele alındıktan sonra, kadınların suç mağduriyetleri de çeşitli modelleriyle değerlendirilmiştir.

Çalışma, Batman ve Şırnak illerinde yürütülmüş olup, Batman'da 90 ve Şırnak'ta 65 kişilik bir örneklem grubuyla gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, çalışmanın güvenilirliği için Batman ve Şırnak illerinin oluşturduğu evrenin nüfus yapısı dikkate alınarak her iki ilden farklı oranlarda katılımcı araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılar; yaş, eğitim durumu, gelir durumu, medeni durum ve meslek yapısı gibi genel değişkenlerin yanı sıra özel kriterlere dikkat edilerek seçilmiştir. Nicel yöntem esaslarına göre yürütülen çalışmadaki katılımcılar da tabakalı ve basit tesadüfi örnekleme tipiyle seçilmiştir.

Çalışmada suç mağduriyet düzeyinin şehirlere göre farklılığının yanı sıra, korkunun en çok hangi il ve kesimde hissedildiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Dış değişkenlerin suç mağduriyeti ve korku oluşumu üzerindeki etkileri de bu bağlamda ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Suç, Korku, Suç Mağduriyeti, Korku Sosyolojisi

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

SUÇ KORKUSU VE KOMŞULUK İLİŞKİLERİNDE DÖNÜŞÜM

Arş. Gör. Dr. Serdar NERSE

Batman Üniversitesi, serdarnerse@yahoo.com

ÖZET

Kalkınma, politik programlar, endüstrileşme gibi ekonomik, medya etkilemeleri, iletişim gibi sosyo-kültürel gelişim düzeylerindeki farklılıkların yanı sıra mekânsal değişimler bağlamında fiziksel ve eski komşuların gitmesi ile yeni komşuların gelmesi sonrasında başlayan sosyal özelliklerdeki farklılaşma ve dönüşümler de korkunun oluşumunda ve yön değişiminde etkilidir. Söz konusu değişkenlerin büyük bölümü korkunun oluşumuna ve yön değişimine dolaylı bir şekilde etkide bulunurken, çatışmalar, güvenlik problemleri ve savaş gibi genel durumlar sonrasında korku düzeyinde artışlar meydana gelebilmektedir.

Bu çalışmada da öncesinde başlamış olan ve 2015-2016 yıllarında derinleşmiş olan Hendek Olayları öncesinde ve sonrasındaki korku durumuna ilişkin bir inceleme yapılmıştır. Çalışma, Şırnak ilinin İdil ilçesinde ikamet yeri olarak hane, mahalle değiştirmiş olan 20 kişiyle yürütülmüştür. Nitel bir yöntemle farklı değişkenler etrafında incelenen kişilerden alınan çalışma verileri Maxq'da Programıyla analiz edilmiştir. Çalışmada çatışma ortamı ve mekânsal değişimin korku düzeyinde ve yön değişiminde etkili olup olmadığına bakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mekansal Değişim, Çatışma, Hendek Olayları, Korku Sosyolojisi, Komşuluk

TÜRKİYE’DE SİYASAL İLETİŞİMİN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR KISA BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Zübeyde SÜLLÜ

Kastamonu Üniversitesi, zsullu@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Geçtiğimiz yüzyılın başlarında geniş kitlelere oy hakkının verilmesi, kitle iletişim araçlarının yaygınlık kazanması, siyasetçiler açısından ulaşılabilecek hedef kitlelerin sayısal olarak artışı ve homojenliğini yitirmesi, ulus devletleri oluşturan farklı kimliklerin ve kültürlerin kendilerini giderek daha çok ifade etmeleri ve beklentilerini örgütlü biçimde dile getirmeleri siyasal iletişimin uygulamalarının bugünkü biçimde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Siyasal iletişimi kendi başına bir iletişim türü olması ise özellikle ABD’ni etkileyen 1929 Ekonomik bunalımı sonrasında rastlanmaktadır. Batı Avrupa’da ise takip eden yıllarda siyasal iletişim uygulamalarının ağırlık kazandığını ve hızla yaygınlaştığını görmekteyiz. Ülkemizde ise siyasal iletişimin ve siyasal reklamcılığın gelişim süreci ABD ve Avrupa’dan farklı gelişmiştir. Cumhuriyet kurulduktan sonra kamusal iletişim kurumları hızla kurulsa da C 1950 yılına kadar süren CHP’nin tek parti iktidarı döneminde seçmenlerin tercih edebileceği başka bir partinin olmaması nedeniyle herhangi bir siyasal iletişim kampanyası ya da etkinliğine ihtiyaç duyulmamıştır. Ülkemizde çok partili siyasal yaşama geçişle birlikte; gerçek anlamda bir siyasal rekabetin ortaya çıkması, hiç kuşkusuz seçim kampanyalarının ve buna bağlı iletişim çabalarının yapısını değiştirmiştir. İlk siyasal kampanya çalışmalarının çok partili siyasal hayata geçiş süreciyle birlikte 1950’de başladığı görülmektedir. 8 1950 seçimlerinde muhalefet partisi konumundaki Demokrat Parti, klasikleşmiş sloganı “Yeter Söz Milletindir” eksenli bir tema ile kampanyasını yürütmüş ve seçmenlerin dikkatini çekmeyi başarmıştır. Demokrat Parti’ni bu atacağına CHP de etkili siyasal seçim kampanyaları ile cevap vermeye çalışmıştır. Türkiye’de bugünkü anlamda siyasal seçim kampanya uygulamaları ise 1977’de Adalet Partisi’nin uygulamalarıyla gündeme gelmiştir. Elbette bu tarihe kadar Türkiye’de diğer siyasal partiler, tanıtım ve reklam çalışmalarını yürütmüşlerdir. Ancak 1977 yılında Türkiye’de kitle iletişim araçlarının yaygınlığı düşünüldüğünde Türkiye’deki siyasal iletişim çalışmalarında ciddi bir dönüşüme işaret etmektedir. Amerikanvari siyasal iletişim kampanyaları ise Özal’lı yıllar olarak bilinen 1980’lerde ağırlık kazanmış ve bu kampanyalarda iletişim becerileri oldukça yüksek bir lider olan Turgut Özal ekseninde star tekniği uygulanmıştır. Günümüz Türkiye’sine geldiğimizde ise siyasal iletişim süreçlerinin ve özellikler siyasal reklamcılığın profesyonel biçimde uygulandığını; Cumhurbaşkanlığı seçimleri ve referandumlar gibi süreçlerde de siyasal iletişim çalışmalarının farklı boyutlara ulaştığını söylemek mümkün. Bu çalışmada ülkemizde Cumhuriyetin ilanından bugüne siyasal iletişimin ve siyasal seçim kampanyalarının tarihsel gelişimine kısaca yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Siyasal İletişim, Siyasal kampanyalar, Siyasal Reklamcılık

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

İLETİŞİMİN VE İLETİŞİM ARAÇLARININ TARİHSEL KÖKENLERİ

Dr. Zübeyde SÜLLÜ

Kastamonu Üniversitesi, zsullu@kastamonu.edu.tr

ÖZET

İletişim tüm canlıları kapsayan, evrensel ve çok geniş kapsamlı bir olgudur. İnsanlar zaman içinde beden dili ile daha sonra konuşarak, yazarak çizerek iletişim olgusunu geliştirmişler ve iletişim çeşitlilik ve zenginlik açısından bugünkü boyutlarına ulaşmıştır. Carr'ın deyiimiyle tarih dediğimiz olgu insanların yapamadıklarının değil yaptıklarının kayıdır ve , ister istemez başarılarının öyküsüdür Bu tespit elbette iletişim biçimlerinin ve araçlarının tarihsel gelişimi için de geçerlidir. İletişimin tarihsel gelişimi çok geniş bir alanda gerçekleşmiştir. Bugün tarih öncesi çağlar olarak isimlendirdiğimiz yontma taş devri cilalı taş devri ve maden devri insanın aklını kullanmaya başladığı ve daha gelişmiş yöntemlerle iletişim kurmaya başladıkları dönemlere işaret etmektedir. Dumanı ve ateşi kullanan, mağara duvarlarına şekiller çizen, hayvan boynuzlarını kullanarak sesi uzaklara iletmeye çalışan insanoğlu hep diğeri ile iletişim ve haberleşme için araçlar bulmak için arayış içinde olmuştur. İlk medya çok basit ve öngörülebilir bir olayın herkese açık bir şekilde anlatılmasıdır. Yazının henüz bilinmediği bir çağda, bir ağaçtaki çentik, renkli bir çakıtaşı, kırık bir dal, ilkel insanların gözünde düşmanın yaklaştığını veya bir av hayvanının buradan geçtiğini veya şuradan geçeceğini anlatır. İnsanoğlunun konuşabilmesi iletişimin tarihsel kökeninde en önemli dönemeçlerden biri olmuştur. İletişimin bir sanat hatta önemli bir beceri olduğu düşüncesine Eski Yunan'da M.Ö., 4. Ve 5. yüzyıllarda Platon ve Aristo gibi düşünürlerde rastlamaktayız. Çok önemli bir icat olan yazının ise önce Mezopotamya'da Sümerler tarafından kullanıldığı düşünülmektedir. Çinlilerin çok önceleri kullanmaya başladıkları ve Tang Hanedanı döneminde Ti pao isimli bir gazete bile çıkardıkları ilkel matbaa sisteminin daha gelişmiş olan ve bugünkü matbaacılık sisteminin atasını oluşturan bir matbaa düzeneği 1438'de Strasbourg'da Gutenberg tarafından geliştirilmiştir. Bu konuda farklı düşünceler olmakla birlikte Batıda ilk kitap 1473'de Lyon'da yayınlanır ve hemen ardından basılı haberler ortaya çıkar. Daha sonra basılı haber yayınları belli bir düzende yayınlanmaya başlarlar bugünkü gazetelerin atası sayılan ve gerçek anlamda ilk süreli yayın olan NieuweTydinghen isimli gazete 1605 yılından itibaren Hollanda'nın Anvers kentinde yayınlanmaya başlanır. İletişim tarihine damgasını vuran önemli kitle iletişim araçlarından olan radyo ise Marconi, Tesla, Maxwel, Hertz gibi isimlerin katkıda bulunduğu bir buluştur ve ilk düzenli yayını 1920 de ABD'nin Pitsburg şehrinde yapılmaya başlanmıştır. Televizyon alıcı ve verici sistemleri ise 1930larda Westinghouse ve Fansworth tarafından geliştirilmiştir. İlk televizyon yayını 1936 da BBC tarafından İngiltere'de yapılmıştır. Radyo ve Televizyon gibi kitle iletişim tarihine damgasını vuran sinema ise 20.yüzyılın en hayranlık veren buluşlarından biridir. Ancak bu yüzyılın son çeyreğinden itibaren internet temelli medya kendine has bir takım özellikleri ve durmaksızın gelişmesi ile 21. Yüzyıla da damgasını vurarak gelişmeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Tarih, Medya, Kitle İletişim Araçları

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

YABANCI SEYYAHLARIN GÖZÜYLE ERZURUM VE ERZURUM EVLERİ

Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA

Atatürk Üniversitesi, murathan.keha@atauni.edu.tr

ÖZET

19. yüzyılda Erzurum Karadeniz'in en doğu ucundan İran'a, Bağdat'tan Merkezî Küçük Asya'ya uzanan çeşitli yolların kesiştiği bir ticaret merkezi olmanın yanı sıra, başta İngiltere, Rusya ve Fransa gibi Doğu Anadolu ile ilgilenen Avrupalı güçlerin konsoloslarını barındıran bir kenttir. Erzurum hem ticari olarak önemli bir geçiş güzergâhında bulunması, hem de bölgede bulunan Ermeniler dolayısıyla misyonerlerin aktif olarak faaliyet gösterdiği bir bölge olması nedeniyle yabancıların yoğun ilgisine mazhar olmuştur.

Yabancı Seyyahların Gözüyle Erzurum ve Erzurum Evleri adlı çalışmamız ile 19. yüzyılda Erzurum'un kültür ve yaşam tarzının, daha çok yabancıların bakış açısıyla ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

Yapılan bu çalışmanın birinci bölümünde, Erzurum'un genel durumu ile genel olarak Erzurum ev mimarisi, ev yapımında kullanılan malzemeler ve evlerin genel görünüşü ortaya koyulmuştur.

İkinci bölümde Erzurum'un doğal afetler sonucu geçirdiği değişim ve bu değişimde büyük rol oynayan başta 1859 Depremi ile diğer depremler ele alınmıştır.

Son bölümünde ise, bir yaşam alanı olarak ev konusuna değinilmiştir. Bu bölümde evlerin içyapısı, burada süregelen yaşam ve adetler ile ev çevresinde dönen sosyal hayat anlatılmıştır.

Yaptığımız çalışmada temel referans olarak Erzurum'da bulunan yabancıların veya yabancı seyyahların kaleme aldığı eserler kullanılmıştır. Yabancı seyyahların bize verdiği bu bilgilerin yanında çalışmamıza kaynaklık eden diğer bir unsur da Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alan arşiv belgeleridir.

Anahtar Kelimeler: Erzurum, Seyyah/Seyahat, Erzurum Evleri

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

XIX. YÜZYILDA DÜĞÜNLERDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR VE OSMANLI DEVLETİ'NİN ALMAYA ÇALIŞTIĞI TEDBİRLER

Yrd. Doç. Dr. Murathan KEHA

Atatürk Üniversitesi, murathan.keha@atauni.edu.tr

ÖZET

Düğün merasimlerinde insanlar yaşadıkları mutluluklarını, sevinç ve neşelerini çevreleriyle ve yakınlarıyla paylaşmak isterler. Bu amaçla insanlar davet edilir, bir araya toplanılır ve yaşanan mutluluk beraberce kutlanır. Kutlamalar esnasında düzenlenen eğlenceler de insanların, sevinç, neşe ve coşkusu artırır. Bu esnada murat edilen şey, yaşanan mutluluğun daim olması ve herhangi bir olumsuzluk yaşanmamasıdır.

19. yüzyılda yapılan düğünlerde Devlet yaşanan veya yaşanması muhtemel her türlü olumsuzluğa karşı her zaman duyarlı bir tavır sergilemiş, gerekli mercilere emirler itasıyla herkesi tedbirli olmaya çağırmış, bu tip olaylara karşı tedbirsiz veya duyarsız davrananları da cezalandıracağını her vesileyle belirtmiştir. Ancak alınan bunca tedbire ve gönderilen emirnamelere rağmen olumsuzluklar yaşanmaya devam etmiştir. Bazen düğün törenleri esnasında yaşanan anın coşkusuyla silahlar çekilmiş, havaya veya sağa sola rastgele ateş edilmiş ve açılan bu ateş sonucunda kazayla birileri yaralanmış veya can kayıpları yaşanmıştır. Yahut düğün için toplanılan ev, toplanan kişilerin sıkletine tahammül edemeyip, çökmüş ve insanların düğün için geldikleri evden cenazeleri çıkmıştır.

Bu çalışmada gerek şehir merkezleri gerekse taşrada olsun, 19. yüzyılda Osmanlı toplumunda yapılan düğün merasimlerinde yaşanan bu tür olumsuzluklar ve bunlara karşı devletin aldığı veya almaya çalıştığı tedbirler anlatılmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede gerek yaşanan olumsuzlukların gerekse alınan tedbirlerin ortaya konulması için Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan ilgili belge ve evraklar referans alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Düğün, Silah Endahtı, Çökme

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

ZİYA GÖKALP VE BATI ALGISI

Arş. Gör. Funda ARSLAN BİLGİN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, farslan@konya.edu.tr

ÖZET

Ziya Gökalp Osmanlı Devleti'nin önemli aydınlarından. Gökalp'in düşünce yapısının oluşmasında Osmanlı Devleti'nin son dönem yaşamış olduğu sıkıntılar etkili olmuştur. Türkçülük, İslamcılık ve Garpcılık düşünceleriyle pek çok kişiyi etkilemiştir. Özellikle Gökalp'in batı anlayışı dönemin aydınlarının da Batıya nasıl baktıklarını anlamamız açısından önemlidir. Osmanlı'nın çöküş döneminde olması ve Batının bu dönemdeki yükselişi aydınlarımızı batı hayranı yapmış ve devletin kurtuluş çaresi olarak Batı'nın üstünlüğünün kabul edilip batı medeniyetinin tam anlamıyla benimsenmesi gerektiği gibi bir düşünce ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada Ziya Gökalp'in kişiliği, eserleri, Batıya ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin oluşmasında etkili olan faktörler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ziya Gökalp, Modernleşme, Batı Algısı

ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

kongreiksad@gmail.com www.iksad.org
www.iksadkongre.org

19-22 Ağustos 2017
Gaziantep

AHMET MİDHAT EFENDİ VE TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ AHMET MIDHAT EFENDI AND THE GAZETTE TERCÜMAN-I HAKİKAT

Arş. Gör. Funda ARSLAN BİLGİN
Necmettin Erbakan Üniversitesi, farslan@konya.edu.tr

ÖZET

1860'lardan itibaren yayınlanmaya başlayan ve Gücünü iktidardan değil halktan alan gazeteler, iktidar ile çatışma içerisine girmişlerdir. İktidara yol göstermeye çalışmaları ve dönemin iktidarını zaman zaman eleştirmeleri "sansür" kurumunun doğmasını sağlamıştır. Sultan II. Abdulhamid ile başlangıçta iyi başlayan ilişkiler, zamanla kıyasıya sert kavgalara dönüşmüştür. II. Meşrutiyet basın üzerinde umut ve heyecana yol açsa da kısa bir süre sonra başlayan baskı ve sansür Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam etmiştir.. Bu dönemde her ne kadar basın üzerindeki baskı olsa da bu dönemde çıkan gazetelerden olan Tercüman-ı Hakikat bu askıdan çok etkilenmemiş çünkü Hükümet yanlısı bir politika izlemiştir. Tercüman-ı Hakikat gazetesini incelediğimiz çalışmanın birinci bölümünde Osmanlı'da basının durumu hakkında bilgi verilmiştir. İkinci Bölümde Ahmet Midhat'ın Hayatı, yayın hayatına nasıl başladığı ve gazetesinde ne tarz yazılar yazdığına değinilmiştir. Üçüncü Bölümde, Tercüman-ı Hakikat'in yayın hayatına başlaması, muhtevası, yayın politikası ve yazarları gibi konular hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da Basın, Ahmet Midhat Efendi, Tercüman-ı Hakikat

ABSTRACT

Since 1960s, journals having legitimation source from the people, instead of the government started to conflict with the government. Their attempts to guide them and sometimes even criticizing the government leded to the birth of censorship. Good relations with Sultan Abdulhamit turned to big fights. Even thogh Meşrutiyet II leded pres to have some hopes in the begining, after a short while the oppressions started and lasted until the demolishing of the empire. Tercüman-ı Hakikat on the other hand did not get affected from these policies since they were pro government. In our study that we analyze Tercüman-ı Hakikat, first pres in Ottoman was introduced. İn the second part, life of Ahmet Midhat, how he started publishing career and what type of news he wrote was mentioned. İn the third part, information about Tercüman-ı Hakikat's publishing story, content, publishing policy and authors were given.

Key Words: Press the Ottoman, Ahmet Midhat, Tercüman-ı Hakikat